

*Република България
Администрация на Президента*

РЕЗЮМЕ НА ТЕМИТЕ ЗА ОБСЪЖДАНЕ

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД:

- проведените в месеца на политическите консултации разговори с ръководствата на парламентарно представените политически партии,
- приоритетите и целите, заложи в Стратегия „Европа 2020”,
- Националната програма за реформи на Република България (2012-2020),
- предложението на ЕК за Многогодишната финансова рамка на ЕС 2014-2020,
- законодателното предложение на ЕК за Регламента за общоприложими разпоредби,
- работния документ на ЕК за Обща стратегическа рамка 2014-2020,
- приетите от Съвета за развитие към МС визия, цели и приоритети за развитието на страната до 2020 година,

ПРЕЗИДЕНТЪТ ТЪРСИ НАЦИОНАЛЕН КОНСУНСУС ПО ЗАЛАГАНЕТО НА 6 КЛЮЧОВИ ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ В ОСНОВАТА НА ПРОГРАМИРАНЕТО ЗА 2014-2020, КОИТО ЩЕ СЕ ФИНАНСИРАТ ПО ЛИНИЯ НА КФ И ЕФРР:

(1) **ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА** - с определящо значение за регионалното развитие и като основен фактор за конкурентоспособност и сближаване.

Националната пътна стратегия е извела като приоритети изграждането на 7 автомагистрала (Люлин, Тракия, Марица, Струма, Калотина, Хемус и Черно море), 7 високоскоростни пътища, тунел под Шипка и 2 моста над река Дунав. **Само една част от тях, обаче, ще могат да бъдат финансирани със средства от КФ.**

С оглед изпълнение на целите на Кохезионата политика по преодоляване на икономическите и социални различия на регионите, справедливо разпределение на европейските финансови ресурси и търсенето на дългосрочен ефект от тяхното усвояване, от изключителна важност е доразвиването на транспортната структура в трите северни региона на България. Същите изостават значително в развитието си от южните региони и са на последно място по БВП в ЕС. **В този контекст изграждането на АМ „Хемус“ е от значение за преодоляване на изолацията и междурегионалните различия, осигуряването на транспортна свързаност и създаването на условия за инвестиции и мобилност.**

АМ „Хемус“ в по-голямата си част вече е включена в основната мрежа (т.нар core network) от обновената концепция на ЕК за ТЕН-Т като отсечка от приоритетен проект 7 – пътна ос Изгуменница-Атина-София-Будапеща. Поради тази причина е разделена на 2 участъка:

✓ **Участък „Ябланица – Велико Търново” – Автомагистрала (АМ)**

Предстои актуализиране на предпроектните проучвания, изработено през 1992 г. което ще бъде възложено за изпълнение през 2012 г. За участъка от Ябланица до Велико Търново има наличен доклад за ОВОС. Предаден е за одобрение в АПИ Анализ ползи-разходи (АПР).

✓ **Участък „Велико Търново – Шумен” – Скоростен път (СП)**

В участъка от Велико Търново до Шумен предстои актуализиране на предпроектните проучвания за изграждане на четирилентов СП с възможност за разширяване до АМ габарит и отразяване на забележките от Решението по ОВОС. В предпроектните проучвания е направен и Анализ ползи-разходи (АПР).

Индикативна дължина: АМ - 143 км и за СП - 137 км.

Индикативната стойност: 1 250 000 000 Евро.

Несъмнено, през следващия програмен период следва да бъдат завършени два от започнатите през този програмен период проекта, които също са част от ТЕН-Т мрежата – **ЛОТ 3 на АМ Струма и ЖП линиите Септември – Елин Пелин - София – Драгоман**, които са част от Пан Европейски коридори IV, VIII и X и свързват ЕС с Турция, Централна Азия и Кавказ.

*АМ Струма е част от Транс-европейски транспортен коридор (ТЕТК) № 4 „София - Кулата - Солун”. Изграждането на АМ „Струма” се осъществява на 4 участъка, като три от тях се изпълняват в период 2007-2013 г. **Участъкът Благоевград – Сандански (Лот 3)** е с приблизителна дължина 64,5 км, в т.ч. тунел с дължина от 13 км. Към настоящия момент е извършено цялостното координиране на трасето на АМ „Струма”, предварителното решение за подходните пътища към тунелите, геодезическото заснемане в обхвата на проектното трасе, геоложкото проучване в участъка от км 381+108 до км 398+644. Има наличен Доклад по ОВОС от 2008 г. Предстои изработване на идеен проект. Индикативната стойност на строителството е 910 млн. Евро.*

(2) ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА ВЪВ ВОДНИЯ СЕКТОР - ще спомогне за превръщането на районите в атрактивно място за живеене, което ще доведе до ускоряване на растежа и повишаване на конкурентоспособността на регионалната икономика. Чрез подобряване и развитие на базисната инфраструктура, свързана с опазване на околната среда, се допринася за осъществяването на стратегическите цели по НСРР и Европа 2020, а именно като подобрява качеството на живот и създава необходимата инфраструктура за развитие на бизнеса в региони и общини.

Основните области за въздействие са: **изграждане и модернизиране на канализационната система и пречистване на водите** (чрез изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води) и **подобряване качеството и ефективността на водоснабдяването** (подобряване качествата на питейните води, подобряване техническото състояние на водопроводните системи чрез изграждане на пречиствателни станции за питейни води).

Съгласно **SWOT анализа в Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор** в България, преобладаващата част от действащите водоснабдителни и канализационни активи в страната са изградени от материали, чийто срок на годност е изтекъл. Налице е хроничен финансов недостиг, водещ до липса на адекватни инвестиции

във водностопанската инфраструктура - направените оценки на средствата, необходими за инвестиции, показват суми в порядъка от над **12 млрд. лв. за покриване на минимални нужди до над 43 млрд. лв. за привеждането ѝ в състояние доближаващо се до европейските стандарти.** Необходимите инвестиции за подобряване на инфраструктурата във водния сектор са огромни, което налага използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното, рационално и пестеливо използване на водите и опазването им.

При подписване на договора за присъединяване към ЕС, България е поела ангажимент до 2014 година да изгради пречиствателни станции във всички населени места с над 10 000 еквивалент жители. Ако не успеем да изпълним това условие, ще последват санкции.

(3) ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ

Целта е публичните услуги да са стандартизирани, унифицирани, прозрачни и да отнемат по-малко време на гражданите и бизнеса. Една от основните мерки, свързана с реализацията на тази цел е предоставяне на всички услуги и по електронен път.

Този приоритет е в съответствие и с **Общата стратегия за електронно управление в Република България 2011-2015**, в която е изведена мисия чрез ускорено изграждане и развиване на електронно управление да се осигурят по-качествени и достъпни услуги за гражданите и бизнеса, да се подобри ефикасността и ефективността на администрацията, да се повиши прозрачността и отчетността, да се намали корупцията, да се създадат нови възможности за участие на структурите на гражданското общество в управлението.

(4) ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ (ЖИЛИЩНА ПОЛИТИКА)

Българската икономика се характеризира с високо потребление на енергия, като най-големите консуматори на енергия са промишлените предприятия. Често те разчитат на остарели машини и технологии, които разходват много енергия. Промишлените сгради също често са остарели и енергийно неефективни. Сред услугите, секторът туризъм - хотели и ресторанти, заедно с обществените сгради, са сред най-големите консуматори на енергия. Проблемите са значителни и в производството и преноса на енергия.

Подобряването на енергийната ефективност в жилищния сектор е от ключово значение за ЕС. В рамките на ЕС сградите са отговорни за 40% от потреблението на енергия и за 36% от емисиите на CO₂ в ЕС. ЕК счита подобренията в енергийните характеристики на сградите като **рентабилен начин за подобряване на енергийната сигурност, намаляване на сметките за енергия, борба с климатичните промени, възможности за разкриване на работни места.** На 18 май 2010 г. беше приета преработка в Директивата за енергийните характеристики на сградите (2002/91/ЕО), за да се подсилят изискванията за енергийните характеристики. Планът за действие за енергийна ефективност на Комисията е фокусиран върху инструменти, които да предизвикват процеси на обновяване в обществени и частни сгради.

На единица БВП България е с **най-висок енергиен интензитет** от всички 27 държави членки на ЕС. Жилищният сектор е отговорен за почти 20% от цялостното потребление на енергия в страната. **Проблемите са основно концентрирани в наброяващите почти 47,000 блока панелен тип с над 700,000 апартамента и повече от 2.2 милиона живущи.** Реално всички те са с лоши характеристики по отношение на топлоизолацията, което води до комбинация от излишно потребявана енергия за отопление на площите и липса на комфорт през зимния сезон. Обществените сгради като болници, училища и детски градини са високо неефективни с потенциално спестяване на енергия в подобни сгради до 50%. Има приблизително 6,000 сгради общинска или държавна собственост с площ над 1,000 квадратни метра и необходими

инвестиции от поне €250 милиона, само за да се изпълнят минималните стандарти за енергийни характеристики.

За държавата подобряването на енергийната ефективност е основен приоритет в сградния сектор. В проекта на Енергийната стратегия до 2020г. правителството посочва, че тези намеси отговарят на много от целите на страната, сред които: (i) намаляване на емисиите от парникови газове с минимални и понякога с отрицателни, постепенно нарастващи разходи; (ii) подобряване на енергийната сигурност; (iii) намаляване разходите за енергийни доставки и (v) намаляване на екологичното влияние на въздуха и водата на местно и регионално ниво. В сградния сектор конкретно Правителството прие (през 2005 г.) Национална програма за обновяване на жилищни сгради и комплекси с цел обновяване на жилищна фонд с най-големи нужди (приблизително половината от всички сгради) в период от 10 години. В публичния сектор Националната програма за спестяване на енергия цели постигане на подобрения до 50% до 2015 г

На 18.07.2011 г по ОПРР беше публикувана първата схема за изпълнение на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ възлиза на 50 млн. лв., като всяка сграда, която бъде одобрена за финансиране в рамките на проекта, може да получи БФП максимум до 50% от бюджета за реновиране на сградата, остатъкът следва да бъде осигурен от собствениците на многофамилната жилищна сграда със собствени и/или заемни средства.

България е изправена пред сериозен проблем, тъй като панелните жилища започват да излизат от експлоатационна годност. Ако не искаме след няколко години 2 милиона българи да излязат на палатки, спешно трябва да се създаде работещ модел за саниране на блоковете от панелен тип.

(5) СЪЗДАВАНЕ НА ПРЕДПОСТАВКИ ЗА БАЛАНСИРАНО ГРАДСКО РАЗВИТИЕ

Съгласно Националната програма за реформи (2012 – 2020 г.) градовете се определят като основни двигатели на растежа и развитието на регионите в България. Мерките за устойчиво и интегрирано градско развитие ще допринесат за постигането на националните цели по стратегия „Европа 2020“, като залегнат в регионалните планове за развитие от ниво 2 за периода до 2020 г. и Националната стратегия за регионално развитие, които ще бъдат разработени през 2012 г.

До края на 2013 г. ще се разработват интегрираните планове за градско възстановяване и развитие в 36 общини в агломерационни ареали, които ще очертаят дългосрочната визия за развитие на градовете. За този период предстои да бъдат разработени и областни стратегии за развитие и общински планове за развитие за периода 2014-2020 г., в изпълнение на предварителните тематични условности за отпускане на средствата по МФР за периода 2014-2020 г.

(6) ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА МСП

Повишаването на конкурентоспособността на българската икономика е най-надеждният и устойчив начин за повишаване благосъстоянието в страната. Политиките за това трябва да се насочват към стимулиране на **по-висока заетост и производителност на труда**, и създаване на подходящи условия за **развитие на предприемачеството и малкия и среден бизнес.**

В редица доклади ЕК отчита изоставането на страните-членки в областта на иновациите в световен мащаб. Продължаването на тези тенденции може да доведе до трайно намаляване на конкурентоспособността на европейските икономики. Ето защо и **стимулирането на иновациите** се превръща в една от основните отправни точки на политиките в ЕС и

инструмент за повишаване на конкурентоспособността. Тези съображения са еднакво валидни и за България. Тези политики трябва да са съобразени с националните стратегии за интелигентен растеж: надграждане над няколко приоритетни области, в които страната има добро наследство и потенциал за развитие, конкретни и измерими цели, ясни механизми и критерии за оценка на постигнатото.

В скорошен доклад Министерство на икономиката, енергетиката и туризма направи сериозна стъпка в тази насока като предложи за дебат **секторна стратегия на българската икономика**. В рамките на Съвета за икономическо развитие и социални политики към Президента ще търсим консенсус по така предложената секторна стратегия, за да може тя да постави основата на последващите икономически политики и мерки.

По ОП Конкурентоспособност 2007-2013 (ОПК) е предвидено изграждането на София Тек (научно-технологичен парк, полу-специализиран в ИКТ и науките за живота /life sciences/). Този проект ще бъде знаков за консолидирането на националната екосистема в подкрепа на иновациите. За следващия програмен период ще бъде предвидено изграждането на още 3-5 научно-технологични парка в страната с фокус върху различни приоритетни сектори и области на науката. Тези конкретни проекти трябва да се разглеждат в контекста на цялостите усилия по консолидиране на националната иновационна екосистема, които са свързани и с промени в закона за иновациите и конкретни стимули за НИРД. Необходимо е опростяване и нов, подобрен дизайн на мерките, насочени в подкрепа на предприемачите и иноваторите за следващия програмен период.

Според данни на Евростат, българските МСП имат най-сериозни проблеми при осигуряване на финансиране на дейността си. Използването на финансови инструменти, както и грантове за технологична модернизация по ОПК в отговор на належащите потребности на МСП показват много добри резултати, и трябва да бъдат заложи за следващия програмен период.

Получаването на средствата от Структурните фондове за периода 2014-2020 по тематична цел 1 – засилване на НИРД и иновациите, ще става само, ако държавите-членки имат изготвени национална или регионални стратегии за интелигентно специализиране в съответствие с НПП (smart specialization strategies).

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ:

През месец юни 2011 г. Европейската комисия направи предложение за **Многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2014-2020 г.** По приблизителна оценка, **финансовата рамка за финансиране на България** по линия на Кохезионния фонд, ЕСФ и ЕФРР, би изглеждала по следния начин:

БЮДЖЕТНА РАМКА БЪЛГАРИЯ 2014 - 2020			bn EUR
A	Европейски средства, общо (% БВП)		8,8
1	Кохезионен фонд (% от А.)	33%	2,9
2	ЕСФ + ЕФРР (% от А.)	67%	5,9
2.1.	ЕФРР (% от 2.)	75%	4,4
2.2.	ЕСФ (% от 2.)	25%	1,5